

Globa T., Zaharina Ye. Backgrounds of development of sports-oriented technology of physical health of students in higher education staff. *Journal of Education, Health and Sport*. 2017;7(1):692-710. eISSN 2391-8306. DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.1478112>
<http://ojs.ukw.edu.pl/index.php/johs/article/view/6276>
<https://pbn.nauka.gov.pl/sedno-webapp/works/885887>

The journal has had 7 points in Ministry of Science and Higher Education parametric evaluation. Part B item 1223 (26.01.2017).

1223 Journal of Education, Health and Sport eISSN 2391-8306 7

© The Author(s) 2017;

This article is published with open access at Licensee Open Journal Systems of Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz, Poland

Open Access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Noncommercial License which permits any noncommercial use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author(s) and source are credited. This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License

(<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits unrestricted, non commercial use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.

This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits unrestricted, non commercial use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.

The authors declare that there is no conflict of interests regarding the publication of this paper.

Received: 27.03.2017. Revised 28.03.2017. Accepted: 27.01.2017.

BACKGROUNDS OF DEVELOPMENT OF SPORTS-ORIENTED TECHNOLOGY OF PHYSICAL HEALTH OF STUDENTS IN HIGHER EDUCATION STAFF

T. Globa, Ye. Zaharina

Classical Private University

Abstract

The preconditions of development of sports-oriented technology of physical education of students of institutions of higher education for the modernization and increase of the efficiency of the process of physical education in higher education institutions are determined. An expert evaluation was carried out on the method of advantage (ranking) (as experts were involved 15 heads of departments of physical education institutions of higher education in different regions of Ukraine). The factors that reduce the efficiency of physical education of students are determined. Systematization of the material made it possible to find out that in the institutions of higher education there are proper conditions (organizational, material and technical, personnel) for the organization of sports-oriented classes, at the same time, the programmatic and methodological support of this activity needs additional attention due to insufficient theoretical substantiation and inappropriate the effectiveness of existing developments.

Key words: students, institution of higher education, physical education, sport-oriented technology

ПЕРЕДУМОВИ РОЗРОБКИ СПОРТИВНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тетяна Глоба, Євгенія Захаріна

Класичний приватний університет

Анотація

Визначено передумови розробки спортивно-орієнтованої технології фізичного виховання студентів закладів вищої освіти для модернізації та підвищення ефективності процесу фізичного виховання у закладах вищої освіти. Проведено експертну оцінку за методом переваги (ранжування) (як експерти були залучені 15 завідувачів кафедр фізичного виховання закладів вищої освіти різних регіонів України). Визначено чинники, що знижують ефективність фізичного виховання студентів. Систематизація матеріалу дозволила з'ясувати, що у закладах вищої освіти наявні належні умови (організаційні, матеріально-технічні, кадрові) для організації спортивно-орієнтованих занять, в той же час додаткової уваги потребує програмно-методичне забезпечення цієї діяльності через недостатнє теоретичне обґрунтування і неналежну ефективність наявних розробок.

Ключові слова: студенти, заклад вищої освіти, фізичне виховання, спортивно-орієнтована технологія

Вступ. На сучасному етапі реформаційних перетворень в Україні здоров'я громадян є одним із складників національного розвитку. У зв'язку з цим збереження та зміцнення здоров'я молоді, на думку багатьох авторів, є одним із головних завдань соціальної програми нашої держави. На цьому, зокрема, наголошується розробниками Національної стратегії розвитку оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» [10]. Для розв'язання цього завдання необхідно сформувати у студентів стійку мотивацію до здорового способу життя, здійснити комплекс заходів, спрямованих на усвідомлення ними цінності свого здоров'я [2, 8]. Вирішення зазначеного завдання лімітується низкою чинників, зокрема реорганізацією навчального процесу з фізичного виховання у закладах вищої освіти України [4, 6, 11–13]. Вивчення підходів до організації процесу фізичного виховання студентів закладів вищої освіти є предметом численних

досліджень, оскільки наявний стан організації фізичного виховання студентів, на думку багатьох фахівців, не відповідає сучасним вимогам і стандартам якості професійної освіти і реалізується, як правило, на директивному рівні за традиційними підходами, які недостатньо враховують індивідуальні особливості та схильності студентів [4, 7, 14, 16]. На думку науковців [6, 9, 11, 15], діюча у теперішній час система фізичного виховання у закладах вищої освіти України недостатньо ефективна для підвищення рівня фізичної підготовленості, здоров'я, професійно важливих психофізіологічних якостей та залучення значної кількості студентів до систематичних занять. Зазначене підкреслює перспективність, необхідність і актуальність наукових досліджень з оцінки переваг використання технологій рухової активності для організації процесу фізичного виховання студентської молоді [1, 3, 5].

Дослідження виконано згідно Плану науково-дослідної роботи Класичного приватного університету на 2013–2018 рр. з теми «Проблеми та перспективи розвитку фізичного виховання і спорту осіб різного віку» (номер державної реєстрації 0113U000729).

Мета дослідження – визначити передумови розробки спортивно-орієнтованої технології фізичного виховання студентів закладів вищої освіти для модернізації та підвищення ефективності процесу фізичного виховання у закладах вищої освіти.

Методи та організація дослідження. Для вирішення поставлених завдань використовувалися такі методи дослідження. Аналіз науково-методичної літератури проводився з метою теоретичного обґрунтування об'єкта дослідження, а також узагальнення наукових підходів з модернізації фізичного виховання студентської молоді на основі спортивно-орієнтованих технологій. Проведений теоретичний аналіз, узагальнення сучасного практичного досвіду дозволили визначити актуальність дослідження, уточнити і конкретизувати мету, завдання і спрямованість педагогічних експериментів, розробити зміст комплексної програми дослідження, Проведено експертну оцінку за методом переваги (ранжування) (як експерти були залучені 15 завідувачів кафедр фізичного виховання закладів вищої освіти різних регіонів України). Систематизація матеріалу і первинна математична обробка були виконані за допомогою таблиць Microsoft®Excel 2010.

Результати дослідження та їх обговорення. З метою оцінки передумов розроблення спортивно-орієнтованої технології фізичного виховання студентів в умовах закладів вищої освіти, обґрунтування рекомендацій щодо модернізації системи фізичного виховання студентської молоді нами було проведено опитування серед

керівників кафедр та циклових комісій провідних закладів вищої освіти України. У дослідженні прийняло участь 15 осіб, серед яких 6 кандидатів та 9 докторів педагогічних наук та з фізичного виховання та спорту. Встановлено, що середньостатистичний стаж експертів склав (23,8; 3,6 років), де надалі статистичні дані представлено у вигляді ($\bar{x}$; s). Розподіл учасників експертизи за стажем показав, що переважна більшість опитуваних, залучених до експерименту, яка склала 80% (n=12), мала стаж роботи у ЗВО понад 20 років, а решта 20% (n=3) працювали у ЗВО від 10 до 20 років.

Виявлено, що 86,7% (n=13) експертів процес фізичного виховання студентів у ЗВО вважають недостатньо ефективним і лише 13,3% (n=2) переконані, що цей процес є частково ефективним. Натомість діючі підходи щодо організації та забезпечення процесу фізичного виховання у ЗВО відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 25 вересня 2015 року № 1/9-454 «Щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах» 80% (n=12) не вважають адекватними.

Приблизний обсяг спеціально-організованої рухової активності (РА) студентів протягом тижня на думку 73,3% (n=11) експертів становить менше 60 хв. При цьому 20% (n=12) з них вважають, що обсяг РА складає від 60 до 120 хв., а 6,7% (n=1) – від 120 до 180 хв.

Аналіз отриманих результатів дозволив встановити, що усі 100% (n=15) учасників опитування сходяться у думці, згідно з якою пріоритетною формою залучення студентів до занять з фізичного виховання є обов'язкові заняття, які включені до навчального плану, проводяться за затвердженим розкладом відповідно до програми з фізичного виховання та передбачають форми контролю у вигляді заліку. При цьому вибір спрямованості фізичного виховання здійснюється відповідно до варіативних модулів, з урахуванням інтересів студентів, регіональних, географічних умов, матеріально-технічного забезпечення та традицій закладу вищої освіти. Окреслюючи педагогічні та методичні умови, які визначають ефективність даної форми фізичного виховання, експерти зазначили, що виключно обов'язкові заняття зі студентами можуть вирішити усі завдання, які пред'являють до фізичного виховання. Крім того, в такому випадку є можливість у ЗВО створити такий колектив працівників сфери фізичного виховання і спорту, де науково-педагогічні працівники, окрім суто проведення занять з фізичного виховання, виконуватимуть функції з організації позаакадемічної діяльності (секційна робота, тренування збірних команд ЗВО, проведення внутрішніх змагань та інше). В іншому випадку, як показує досвід

експертів, спортивна робота в ЗВО не проводиться, оскільки інших посад, які обіймають працівники, що можуть виконувати дані функції (тренери, інструктори та інші) у штатному розкладі ЗВО не існує.

На другому місці з-поміж форм залучення студентів до занять з фізичного виховання, з точки зору експертів, є заняття з фізичного виховання, які передбачені, як вибіркового компонента навчального плану, вибір яких здійснюється за бажанням студента. У даному випадку експерти зауважили, що чесний вибір виду рухової активності – це запорука ефективності залучення студентів до занять з фізичного виховання. Факультативні заняття, які обирають студенти відповідно до своїх інтересів з метою поглиблення знань з основ здоров'я, основ спортивного та оздоровчого тренування, які доповнюють обов'язкові заняття з фізичного виховання, за твердженнями експертів, будуть ефективними виключно як доповнення до обов'язкових занять з фізичного виховання.

Як показало опитування, змагальні форми залучення студентів до фізичного виховання, що передбачають розробку та затвердження системи змагань та підготовки до них, серед студентів одного закладу вищої освіти, та між різними закладами, та проведення заочних змагань, челенджів, флеш-мобів та інших форм змагальної діяльності з використанням всеукраїнської інтернет-платформи на базі сайту комітету з фізичного виховання та спорту МОН України без наявності науково-педагогічних працівників і тренерів впроваджувати неможливо. Отже, у даному випадку, потрібно ввести нові посади у ЗВО. Секційні заняття, що передбачають створення широкої мережі як спеціалізованих спортивних, так і загальнооздоровчих секцій та секцій рекреаційної спрямованості, які працюють за фіксованим розкладом у вільний від основних навчальних занять час, здійснюються науково-педагогічними працівниками кафедри та передбачають добровільну участь студентів, відповідно до їх уподобань та інтересів, а вибір спрямованості занять здійснюється відповідно до варіативних модулів, студенти можуть обирати декілька видів рухової активності – таку пропозицію експерти сприйняли як дуже ефективну. Однак, на їх думку, створення такої кафедри в ЗВО не передбачається, оскільки навчальне навантаження науково-педагогічним працівникам розраховується тільки за проведення академічних занять. На жаль, за переконанням експертів, те ж саме стосується і такої форми залучення студентів до РА як індивідуальні форми – заняття руховою активністю у вільний від навчання час у фітнес-клубах, спортивних клубах поза межами ЗВО; самостійні заняття з використанням методичної допомоги науково-педагогічних працівників кафедри

фізичного виховання кафедри закладу вищої освіти, які особисто закріплюється за кожним студентом, та виконують роль тьютора з питань оздоровлення, організації рухової активності. Більш детальне вивчення форм залучення студентів до фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності показало, що 73,3% (n=11) експертів з поміж представлених форм пріоритетною вважають обов'язкові заняття з фізичного виховання, які включені до навчального плану, а 26,7% (n=4) – секційні заняття з різних видів спорту, що здійснюються під керівництвом кафедри фізичного виховання. Відповідно до узгодженої думки експертів (коефіцієнт конкордації склав $W=0,76$ при $p<0,01$), найбільш ефективна форма залучення студентів до РА – це обов'язкові заняття з фізичного виховання, які включені до навчального плану (1,47; 0,83 ум. од.), на другому місці – секційні заняття з різних видів спорту, що здійснюються під керівництвом кафедри фізичного виховання (1,73; 0,46 ум. од.), а третю позицію займає така форма, як заняття з фізичного виховання, які передбачені як вибіркового компонент навчального плану (3,27; 0,46 ум. од.) (табл. 1).

Таблиця 1

**Форми залучення студентів до фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності
(n=15)**

Форми залучення студентів до фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності	Розподіл за рангами		
	$W=0,76$; $\chi^2 = 56,75$; $p<0,01$		
	Середній ранг, $\bar{r}$	Стандартне відхилення, s	Місце у рейтингу
Обов'язкові заняття з фізичного виховання, які включені до навчального плану	1,47	0,8	1
Заняття з фізичного виховання, які передбачені як вибіркового компонент навчального плану	3,27	0,46	3
Факультативні заняття у позанавчальний час, що здійснюються під керівництвом кафедри фізичного виховання	4,27	0,70	4
Змагальна форма фізичного виховання	5,07	0,46	5
Секційні заняття з різних видів спорту, що здійснюються під керівництвом кафедри фізичного виховання	1,73	0,46	2
Індивідуальні заняття у спортивних клубах, секціях, гуртках, фітнес-клубах поза межами закладу вищої освіти	5,20	1,66	6

Як показали результати експертизи, оцінка експертів щодо найбільш ефективних форм організації спортивно-масових заходів у закладі вищої освіти виявилася узгодженою ($W=0,94$ при $p<0,01$). За переконаннями експертів, пріоритетними формами є спортивні змагання серед студентів, заочні змагання (1,53; 0,64 ум. од.), туристичні походи (1,73; 0,59 ум. од.) та спільні активності з провідними тренерами, відомими спортсменами-чемпіонами, провідними фахівцями (2,87; 0,92 ум. од.). Натомість челенджі та естафети у соціальних мережах, флеш-моби (8,53; 0,64 ум. од.) займають останню позицію у рейтингу форм організації спортивно-масових заходів у ЗВО (табл. 2).

Таблиця 2

Форми організації спортивно-масових заходів у закладі вищої освіти (n=15)

Форми організації спортивно-масових заходів	Розподіл за рангами		
	$W=0,94$; $\chi^2 = 113,08$; $p<0,01$		
	Середній ранг, $\bar{r}$	Стандартне відхилення, s	Місце у рейтингу
Челенджі та естафети у соціальних мережах, флеш-моби	8,53	0,64	9
Практичні заняття рекреаційно-оздоровчої спрямованості у вихідні дні та під час канікул	4,00	0,38	4
Тематичні дні (дні здоров'я, дні переміщення пішки, відмови від шкідливих звичок, та інші)	7,73	0,59	7
Фітнес – конвенції, майстер-класи з найбільш популярних видів рухової активності	4,93	0,46	5
Спільні активності з провідними тренерами, відомими спортсменами-чемпіонами, провідними фахівцями	2,87	0,92	3
Спортивні змагання серед студентів, заочні змагання	1,53	0,64	1
Квести, сюжетно-рольові ігри, анімаційні заходи	5,93	0,26	6
Організовані рекреаційно-оздоровчі заняття в умовах табору та місця відпочинку (Boot-camp, fitness-camp, фізкультурно-оздоровчі заходи, інше)	7,73	0,96	7
Туристичні походи	1,73	0,59	2

Зазначимо, що спортивні змагання серед студентів, заочні змагання як пріоритетну форму організації спортивно-масових заходів у ЗВО відзначило 53,3% (n=8), туристичні походи – 33,3% (n=5), а спільні активності з провідними тренерами, відомими спортсменами-чемпіонами, провідними фахівцями – 13,3% (n=2) експертів.

Дослідження дозволило встановити, що серед чинників, що лімітують ефективність організації фізичного виховання студентської молоді у ЗВО, з точки зору експертів ($W=0,94$ при $p<0,01$), найбільш несприятливими є низький статус фізичного виховання у більшості закладів вищої освіти (1,4; 0,74 ум. од.).

На це вказало 73,3% ($n=11$) учасників експертизи. Крім цього, до чинників, що найбільш негативно впливають на організації фізичного виховання студентської молоді було віднесено незначну популярність занять фізичною культурою та спортом серед студентської молоді, відсутність у студентів мотивації до рухової активності (1,93; 0,46 ум. од.) та недостатню спортивно-матеріальну базу або повну відсутність необхідних спортивних споруд (2,67; 0,72 ум. од.) (табл. 3).

Таблиця 3

Чинники, що лімітують ефективність організації фізичного виховання студентської молоді у закладі вищої освіти ($n=15$)

Лімітуючі чинники	Розподіл за рангами		
	$W=0,94$; $\chi^2 = 154,36$; $p<0,01$		
	Середній ранг, $\bar{r}$	Стандартне відхилення, s	Місце у рейтингу
1	2	3	4
Незначна популярність занять фізичною культурою та спортом серед студентської молоді, відсутність у студентів мотивації до рухової активності	1,93	0,46	2
Неефективне дидактичне наповнення процесу фізичного виховання.	5,20	0,56	5
Неврахування особливостей майбутньої професії та її вимог до розвитку організму студентів у змісті навчальної дисципліни	6,80	0,77	7
Низький статус фізичного виховання у більшості закладів вищої освіти	1,40	0,74	1
Недостатня спортивно-матеріальна база або повна відсутність необхідних спортивних споруд	2,67	0,72	3
Відсутність чіткої технології підготовки студентів до самостійних занять фізичними вправами в умовах навчання	9,80	0,77	10
Відсутність стійкої системи педагогічного контролю, невизначеність критеріїв оцінювання успішності навчальних досягнень студентів з фізичного виховання, які враховували б не тільки рухову, а й теоретико-методичну підготовленість	8,53	1,19	8

1	2	3	4
Несформовані ціннісні орієнтації на здоров'я та здоровий спосіб життя, обмеженість знань щодо можливостей фізичного виховання	4,20	0,56	4
Невідповідність педагогічних програм віковим і індивідуальним особливостям студентів. недотримання фізіолого-психологічних вимог до організації навчального процесу з фізичного виховання	11,33	1,40	12
Недостатня кваліфікація науково-педагогічних працівників у питаннях збереження і зміцнення здоров'я студентів, формальне ставлення викладачів фізичного виховання до занять, низька мотивація до професійної діяльності	6,00	1,00	6
Відсутність міждисциплінарного підходу до вирішення проблеми збереження і зміцнення здоров'я студентів	9,33	1,45	9
Наявність окремих випадків корупційної складової про виставлені підсумкового контролю з дисципліни фізичне виховання	10,80	0,56	11

Вивчаючи форми реалізації теоретичної підготовки з фізичного виховання за ступенем значимості, за твердженнями експертів ($W=0,92$ при $p<0,01$) з'ясувалося, найбільш доцільні форми – це інформаційні повідомлення, міні-лекції під час практичних занять (1,27; 0,59 ум. од.), тематичні семінари, лекції, майстер класи з залученням провідних фахівців, спортсменів (2,07; 0,7 ум. од.), а також традиційні заняття (лекції, семінари відповідно до академічного розкладу) (2,93; 0,8 ум. од.) (табл. 4). При цьому самостійне засвоєння матеріалу, з можливістю консультативного супроводу науково-педагогічними працівниками кафедри експерти вважають найменш ефективною формою реалізації теоретичної підготовки з фізичного виховання (5,77; 0,59 ум. од.).

Відповідно до думки експертів ($W=0,88$ при $p<0,01$), випускник ЗВО насамперед повинен володіти такими базовими знаннями з фізичного виховання та основ програмування самостійних занять як знання про значення рухової активності для підтримання та покращення здоров'я (1,47; 0,92 ум. од.), про організацію та програмування самостійних занять (2,07; 0,88 ум. од.) та базові категорії теорії та методики фізичного виховання (2,93; 0,59 ум. од.) (табл. 5). При цьому експерти одностайно висловилися, що здійснення контролю за успішністю студентів з дисципліни «Фізичне виховання» вважають доцільним частково.

Таблиця 4

Форми реалізації теоретичної підготовки з фізичного виховання (n=15)

Форми реалізації теоретичної підготовки	Розподіл за рангами		
	W=0,92; $\chi^2 = 97,1$; p<0,01		
	Середній ранг, $\bar{r}$	Стандартне відхилення, s	Місце у рейтингу
Традиційні заняття (лекції, семінари відповідно до академічного розкладу)	2,93	0,80	3
Дистанційне навчання	4,93	0,80	5
Інтерактивні методи навчання (воркшопи, дебати, диспути, мозковий штурм та інші)	4,07	0,70	4
Інформаційні повідомлення, міні-лекції під час практичних занять	1,27	0,59	1
Тематичні семінари, лекції, майстер класи з залученням провідних фахівців, спортсменів	2,07	0,70	2
Самостійне засвоєння матеріалу, з можливістю консультативного супроводу науково-педагогічними працівниками кафедри (тьюторство)	5,77	0,59	6

Таблиця 5

Базові знання з фізичного виховання та основ програмування самостійних занять руховою активністю, необхідні випускнику закладу вищої освіти (n=15)

Базові знання	Розподіл за рангами		
	W=0,88; $\chi^2 = 92,47$; p<0,01		
	Середній ранг, $\bar{r}$	Стандартне відхилення, s	Місце у рейтингу
Основи методів самоконтролю на заняттях та прикладних навиків їх застосування	5,53	1,13	6
Організації та програмування самостійних занять	2,07	0,88	2
Основи медичних знань (для надання невідкладної медичної допомоги)	5,37	0,72	5
Техніки виконання рухових вправ	6,87	0,64	7
Правила спортивних змагань	7,90	0,35	8
Значення рухової активності для підтримання та покращення здоров'я	1,47	0,92	1
Оснoв здоров'яфoрмyвaльнoї діяльнoсті	3,87	0,99	4
Базових категорій теорії та методики фізичного виховання	2,93	0,59	3

Пріоритетними формами визначення успішності студентів з фізичного виховання виявився залік з фізичного виховання в рамках семестрового контролю – цей вид контролю обрало 86,7% (n=13) експертів. В той же час, на нарахування балів за участь у позанавчальних заняттях з фізичного виховання до загального рейтингу студентів як на найбільш доцільний вид контролю вказало 13,3% (n=2) респондентів. Обираючи найбільш інформативні та прийнятні критерії оцінювання успішності студентів з дисципліни «Фізичне виховання», 100% експертів віддало перевагу тестуванню фізичної підготовленості. Аналізуючи відповіді експертів щодо чинників, які здатні підвищити ефективність фізичного виховання студентської молоді у ЗВО в процесі фізичного виховання, ми встановили узгодженість їх думки ($W=0,95$ при $p<0,01$). Насамперед, експерти вважають необхідність включення до видів навчальної роботи науково-педагогічних працівників, які передбачені у індивідуальному плані, таких видів діяльності: проведення факультативних, секційних занять, проведення консультацій, організація та проведення змагальної діяльності, та інших видів діяльності (1,2; 0,56 ум. од.) (табл. 6).

Таблиця 6

Чинники, що здатні підвищити ефективність фізичного виховання студентської молоді у ЗВО в процесі фізичного виховання (n=15)

Сприятливі чинники	Розподіл за рангами		
	$W=0,95$; $\chi^2 = 128,85$; $p<0,01$		
	Середній ранг, $\bar{r}$	Стандартне відхилення, s	Місце у рейтингу
1	2	3	4
Включення до видів навчальної роботи науково-педагогічних працівників, які передбачені у індивідуальному плані, наступних видів діяльності: проведення факультативних, секційних занять, проведення консультацій, організація та проведення змагальної діяльності, та інших видів діяльності	1,20	0,56	1
Розробка чіткої організаційної моделі теоретичної підготовки студентів з визначенням уніфікованого переліку знань та навиків та методичного супроводу, та автоматизованої оцінки набутих студентами знань, не залежно від форми здійснення процесу фізичного виховання	8,27	0,70	8

1	2	3	4
Підвищення професійної компетентності і мобільності науково-педагогічних працівників кафедри, оволодіння ними сучасними активними і інтерактивними методами навчання	9,67	0,72	10
Модернізація фізичного виховання з використанням можливостей варіативної частини змісту програми з фізичної культури і вирішення питань планування, організації та контролю самостійної роботи	2,13	0,35	2
Впровадження та контроль зі сторони керівництва ЗВО діяльності відповідних підрозділів і структур університету з організації активного дозвілля студентів	7,00	0,65	7
Відмова від уніфікації та стандартизації при розробці програмного матеріалу, створення числа альтернативних видів занять, з урахуванням традицій, особливостей, матеріально-технічного та кадрового забезпечення ЗВО	2,67	0,72	3
Підвищення інтересу студентів, за рахунок зміни напрямку позанавчального фізичного виховання від спортивно-орієнтованого до фізкультурно-оздоровчого та рекреаційно-розважального	5,73	0,88	6
Створення відповідних умов для забезпечення регулярної рухової активності студентів, в канікулярний час, протягом екзаменаційних сесій та ін.	5,20	0,56	5
Відповідність матеріально-технічної бази навчального закладу потребам здоров'яформувальної діяльності.	4,20	0,41	4
Належна діагностика та контроль показників фізичного стану студентів, сформованості цінностей здорового способу життя	8,93	0,59	9

Поряд з цим, за переконаннями експертів, слід модернізувати фізичне виховання з використанням можливостей варіативної частини змісту програми з фізичного виховання і вирішення питань планування, організації та контролю самостійної роботи (2,13; 0,35 ум. од.), а також відмовитися від уніфікації та стандартизації при розробці програмного матеріалу, створення числа альтернативних видів занять, з урахуванням традицій, особливостей, матеріально-технічного та кадрового забезпечення ЗВО (2,67; 0,72 ум. од.). Значна роль відводиться використанню у програмах спортивно-орієнтованих технологій з використанням спортивних ігор, зокрема, настільного тенісу.

Експертами наголошується, що основними перевагами застосування засобів настільного тенісу у підвищенні рівня залучення студентської молоді до регулярних занять фізичними вправами є такі: надання студентам права свободи вибору видів фізкультурно-оздоровчої діяльності відповідно до їх інтересів та уподобань (популярність настільного тенісу серед студентської молоді), можливість залучення значної кількості студентів, доступність в організації та проведенні занять, бюджетність матеріально-технічного забезпечення занять з настільного тенісу, видовищність та висока емоційність занять, варіативність використання засобів настільного тенісу для розвитку рухових якостей, значний оздоровчий ефект занять, можливість використання при організації активного відпочинку тощо (коефіцієнт конкордації 0,88).

Отримані результати експертизи будуть нами враховані при розробці спортивно-орієнтованої технології фізичного виховання студентів закладів вищої освіти та розробки рекомендацій щодо модернізації системи фізичного виховання студентської молоді.

Дискусія. У спеціальній літературі можна зустріти значну кількість концептуальних поглядів на рішення проблеми модернізації студентської фізичної культури [4, 6, 7, 11, 16]. Їх поява обмовлена усвідомленням необхідності концептуального осмислення, реалізації системного підходу до вирішення проблем фізичного виховання студентів. Проте їх аналіз показує, що далеко не всі з них відповідають необхідним вимогам і належному рівню теоретичної розробленості. Аналіз різних концептуальних поглядів на реформування системи загальної освіти в галузі фізичного виховання студентів свідчить про орієнтацію на різні пріоритети в системі її цінностей, про наявність суттєвої різниці до організаційних, змістовних і структурних підходів до перебудови як самого навчально-виховного процесу, так і системи підготовки фахівців для викладання фізичного виховання у вищій школі [2, 8]. Ситуація загострюється через наявність існуючих серйозних проблем у розумінні ролі і задач навчальної роботи з фізичного виховання в ЗВО. Так звертає на себе увагу той факт, що у більшості публікацій з цієї проблеми характеризується не тільки точками зору на цю проблему, що суттєво відрізняються, але навіть їх жорстким протиставленням. Можна знайти обґрунтування необхідності дев'яти і навіть дванадцяти видів спрямованості в організації навчального процесу з фізичної культури і ЗВО. В той же час практично одноставною є думка фахівців відносно чинників, що лімітують ефективність організації фізичного виховання студентської молоді у закладі

вищої освіти та факторів, що здатні підвищити ефективність фізичного виховання студентської молоді у ЗВО в процесі фізичного виховання. Високий рівень дискусійності, значний розкид думок як серед вчених, так і серед спеціалістів-практиків з цієї важливої проблеми слугують підставою для більш детального розгляду змістовної сутності основних концептуальних підходів до побудови системи фізкультурної освіти студентів нефізкультурних вузів.

В наявній науково-методичній літературі ми зустріли такі концептуальні погляди з проблеми, що розглядається, які ґрунтуються на уявленнях про пріоритет освітньої спрямованості навчальної роботи з фізичного виховання у ЗВО [2, 13], на пріоритет тренувальної спрямованості навчальних занять [4, 15], на пріоритетній увазі до оздоровчої спрямованості навчальної роботи [6, 7, 11, 12], на ідеях технологізації фізичного виховання та організації активного дозвілля студентів [1, 3, 9]. Крім того у літературі зустрічаються інші концептуальні погляди на проблему реформування фізичного виховання у ЗВО, які спираються головним чином на емпіричному підході, експертних оцінках. Проте вони не мають принципових відмінностей від проаналізованих нами концептуальних схем. Демонструючи різний рівень і глибину розробленості окремих питань, вони підтверджують, доповнюють той або інший з концептуальних підходів.

В цілому можна констатувати, що сучасний стан розробки проблеми організації студентського фізичного виховання характеризується доволі високим рівнем активності, появою нових концептуальних поглядів, розробкою, експериментальною перевіркою і теоретичним обґрунтуванням сучасних технологічних конструкцій, спрямованих на вдосконалення системи фізичного виховання студентів. Хоча публікація вирізняються різним рівнем розробленості, теоретичної обґрунтованості, протиріччям концептуальних підходів, в цілому вони заслуговують позитивної оцінки, так як акцентують увагу на необхідності розгляду тих чи інших аспектів проблеми і пропонують підходи для їх вирішення.

Разом з цим аналіз наукових досліджень з проблем організації фізичного виховання у ЗВО свідчить що наукові розробки з цієї проблеми розвиваються екстенсивним шляхом, головним чином, через без урахування перспективного плану, стихійно. На жаль, багато з них вирізняються методологічною безпечністю. Мають місце не зовсім коректні, на наш погляд, спроби представити цей факт у якості прояву своєрідного плюралізму. Багато з концептуальних підходів носять локальний характер, при цьому констатація фактів домінує над причинним аналізом, розкриттям

об'єктивних основ існування і розвитку системи освіти з фізичного виховання у нефізкультурних ЗВО. В той же час фахівцями наголошуються на перспективності використання спортивно-орієнтованих технологій для підвищення ефективності фізичного виховання студентів [4].

Висновки. Теоретичний аналіз спеціальної науково-методичної літератури, вітчизняного та зарубіжного досвіду, дозволив встановити, що зміст та спрямованість фізичного виховання в переважній більшості закладів вищої освіти не забезпечують належного рівня здоров'я студентської молоді. Сьогодні, існує чимало досліджень, пов'язаних з підвищенням якості організаційних та нормативно-правових сторін фізичного виховання студентів, технологічних аспектів формування ціннісних орієнтацій, потреб, мотивації студентів до занять фізичними вправами, використання сучасних видів рухової активності, впровадження у освітній процес інформаційних, здоров'язберігаючих та здоров'яформуючих технологій, виховання студентської молоді на гуманістичних засадах та інших. Теоретичний аналіз та узагальнення результатів дослідження дозволили виявити, що сьогодні суттєвого значення набуває спортивно-орієнтована робота зі студентами, як організаційна форма фізичного виховання поза межами академічного розкладу. Таким чином, можна констатувати наявність наукової проблеми, що полягає в недостатньому організаційно-методичному забезпеченні спортивно-орієнтованого фізичного виховання студентської молоді. Визначено передумови розробки спортивно-орієнтованої технології фізичного виховання студентської молоді у закладі вищої освіти.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці та обґрунтуванні структури і змісту спортивно-орієнтованої технології з використанням засобів настільного тенісу та визначенні й опрацюванні організаційно-методичних умов її реалізації у закладі вищої освіти.

Література

1. Андрєєва О. Концептуальні та прикладні аспекти технологізації проектувальної діяльності в сфері фізичної рекреації / О. Андрєєва // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2013. – №1. – С. 35–39.
2. Андрєєва О. Лімітуючі та стимулюючі чинники формування цінностей здорового способу життя студентів / О. Андрєєва, І. Кенсицька // Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. - Луцьк. – 2017. – № 15. – С. 31–35.

3. Андрєєва О. Розробка та впровадження технології проектування активної рекреаційної діяльності різних груп населення / О. Андрєєва // Спортивний вісник Придніпров'я – 2015. – № 1. – С. 4-9.

4. Бойко Д. В. Удосконалення фізичного виховання зі спортивного спрямованістю студентів вищих навчальних закладів: автореф. дис. канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02 / Львівський держ. ун-т фізичної культури. Львів, 2013. 19 с.

5. Дутчак М. В. Парадигма оздоровчої рухової активності: теоретичне обґрунтування і практичне застосування / М. В. Дутчак // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2015. – № 2. – С. 44–52.

6. Катерина У. Соціально-педагогічні передумови впровадження навчально-оздоровчих комплексів в процес фізичного виховання студентів /У. Катерина, О. Андрєєва //Молодіжний наук. вісник Східноєвропейського нац. університету ім. Лесі Українки, 2014. – Вип. 14. – С. 18–22.

7. Кашуба В. А. Анализ использования здоровьесберегающих технологий в процессе физического воспитания студенческой молодежи / В. А. Кашуба, Е. В. Андреева, С. М. Футорный // Теория и методика физической культуры. – Алмааты, 2012. – С. 73–81.

8. Козлов А. В. Инновационные направления в формировании личности физической культуры / А. В. Козлов, А. С. Игнатьев // Культура физическая и здоровье. - 2007. - №2. - С. 18-19.

9. Круцевич Т. Ю. Рекреативні заняття як чинник формування дозвілєвої культури / Т. Ю. Круцевич, О. В. Андрєєва, О. Л. Благій // Спортивний вісник Придніпров'я. Дніпропетровськ, 2008. – № 1. – С. 3–8.

10. Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація». – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/42/20160>

11. Попрошаєв О. В., Чумаков О. В., Кашинський Г. А. Вплив традиційної, традиційно-секційної та секційної форм організації навчальних занять з фізичного виховання на рівень соматичного здоров'я студентів-юристів (1-4 курсів). Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Харків, 2011. № 12. С. 81–84.

12. Садовський О. Аналіз передумов розробки технології формування рекреаційної культури студентської молоді / О. Садовський, О. Андрєєва //

Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2015. – № 20. – С. 39–44.

13. Dębski S.S., Skalski D., Lizakowski P., Grygus I., Stanula A. Zdrowotne właściwości zachowań ruchowych – wybrane zagadnienia. Medycyna i zdrowie. Wybrane aspekty ratownictwa. Gdynia-Gdańsk-Starogard Gdański, 2017. Tom 2. – S. 12-44.

14. Kashuba VA, Futornyi SM, Andreeva EV. Modern approaches to preservation of health at students in the course of physical education. Physical Education of Students, 2012;5:50 - 58.

15. Kashuba V, Kolos M, Rudnytskyi O, Yaremenko V, Shandrygos V, Dudko M, Andrieieva O. Modern approaches to improving body constitution of female students within physical education classes. Journal of Physical Education and Sport, 2017;17(4):2472-2476. doi:10.7752/jpes.2017.04277

16. Yarmak O, Galan Y, Hakman A, Dotsyuk L, Teslitskyi Y. The use of modern means of health improving fitness during the process of physical education of student youth. Journal of Physical Education and Sport, 2017; 17(3): 1935-1940.

References

1. Andryeyeva O. Kontseptual'ni ta prykladni aspekty tekhnolohizatsiyi proektual'noyi diyal'nosti v sferi fizychnoyi rekreatsiyi / O. Andryeyeva // Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya i sportu. – 2013. – №1. – S. 35–39.

2. Andryeyeva O. Limituyuchi ta stymulyuyuchi chynnyky formuvannya tsinnostey zdorovoho sposobu zhyttya studentiv / O. Andryeyeva, I. Kensyts'ka // Molodizhnyy naukovyy visnyk Skhidnoyevropeys'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky. - Luts'k. – 2017. – № 15. – S. 31–35.

3. Andryeyeva O. Rozrobka ta vprovadzhennya tekhnolohiyi proektuvannya aktyvnoyi rekreatsiynoyi diyal'nosti riznykh hrup naselennya / O. Andryeyeva // Sportyvnyy visnyk Prydniprov"ya – 2015. – № 1. – S. 4-9.

4. Boyko D. V. Udoskonalennya fizychnoho vykhovannya zi sportyvnoyu spryamovanistyu studentiv vyshchych navchal'nykh zakladiv: avtoref. dys. kand. nauk z fiz. vykhovannya i sportu: 24.00.02 / L'vivs'kyy derzh. un-t fizychnoyi kul'tury. L'viv, 2013. 19 s.

5. Dutchak M. V. Paradyhma ozdorovchoyi rukhovoyi aktyvnosti: teoretychne obgruntuvannya i praktychne zastosuvannya / M. V. Dutchak // Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya i sportu. – 2015. – № 2. – S. 44–52.

6. Kateryna U. Sotsial'no-pedahohichni peredumovy vprovadzhennya navchal'no-ozdorovchych kompleksiv v protses fizychnoho vykhovannya studentiv /U. Kateryna, O. Andryeyeva //Molodizhnyy nauk. visnyk Skhidnoyevropeys'koho nats. universytetu im. Lesi Ukrayinky, 2014. – Vyp. 14. – S. 18–22.

7. Kashuba V. A. Analiz ispol'zovaniya zdorov'yesberegayushchikh tekhnologiy v protsesse fizicheskogo vospitaniya studencheskoy molodezhi / V. A. Kashuba, Ye. V. Andreyeva, S. M. Futornyy // Teoriya i metodika fizicheskoy kul'tury. – Almaaty, 2012. – S. 73–81.

8. Kozlov A. V. Innovatsionnyye napravleniya v formirovanii lichnosti fizicheskoy kul'tury / A. V. Kozlov, A. S. Ignat'yev // Kul'tura fizicheskaya i zdorov'ye. - 2007. - №2. - S. 18-19.

9. Krutsevykh T. YU. Rekreatyvni zanyattya yak chynnyk formuvannya dozvil'lyevoyi kul'tury / T. YU. Krutsevykh, O. V. Andryeyeva, O. L. Blahiy // Sportyvnyy visnyk Prydniprov'ya. Dnipropetrovs'k, 2008. – № 1. – S. 3–8.

10. Natsional'na stratehiya z ozdorovchoyi rukhovoyi aktyvnosti v Ukraini na period do 2025 roku «Rukhova aktyvnist' – zdorovyy sposib zhyttya – zdorova natsiya». – Rezhym dostupu : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/42/20160>

11. Poproshayev O. V., Chumakov O. V., Kashyns'kyi H. A. Vplyv tradytsiynoyi, tradytsiyno-sektsiynoyi ta sektsiynoyi form orhanizatsiyi navchal'nykh zanyat' z fizychnoho vykhovannya na riven' somatychnoho zdorov'ya studentiv-yurystiv (1-4 kursiv). Pedahohika, psykholohiya ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu. Kharkiv, 2011. № 12. S. 81–84.

12. Sadovs'kyi O. Analiz peredumov rozrobky tekhnolohiyi formuvannya rekreatsiynoyi kul'tury student's'koyi molodi / O. Sadovs'kyi, O. Andryeyeva // Molodizhnyy naukovyy visnyk Skhidnoyevropeys'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky. – 2015. – № 20. – S. 39–44.

13. Dębski S.S., Skalski D., Lizakowski P., Grygus I., Stanula A. Zdrowotne właściwości zachowań ruchowych – wybrane zagadnienia. Medycyna i zdrowie. Wybrane aspekty ratownictwa. Gdynia-Gdańsk-Starogard Gdański, 2017. Tom 2. – S. 12-44.

14. Kashuba VA, Futornyi SM, Andreeva EV. Modern approaches to preservation of health at students in the course of physical education. Physical Education of Students, 2012;5:50 - 58.

15. Kashuba V, Kolos M, Rudnytskyi O, Yaremenko V, Shandrygos V, Dudko M, Andrieieva O. Modern approaches to improving body constitution of female students within

physical education classes. *Journal of Physical Education and Sport*, 2017;17(4):2472-2476.
doi:10.7752/jpes.2017.04277

16. Yarmak O, Galan Y, Hakman A, Dotsyuk L, Teslitskyi Y. The use of modern means of health improving fitness during the process of physical education of student youth. *Journal of Physical Education and Sport*, 2017; 17(3): 1935-1940.